

ÇOCUKLARLA FELSEFE

Nuran Direk

Resimleyen: Fatih Aksular

Nuran Direk, 1942'de İstanbul'da doğdu. 1959'da İstanbul Kız Lisesi'nden, 1965'te İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nden mezun oldu. Sırasıyla Kırklareli Lisesi, Antalya Lisesi, Adana Erkek Lisesi, Galatasaray Lisesi, Saint Benoît Fransız Lisesi ve Sainte Pulchérie Fransız Lisesi'nde toplam kırk yıl felsefe öğretmenliği yaptı. 2005 yılında emekli oldu.

1993'te çocuklar için felsefe alanında çalışmalara başladı. Her yıl ayrı bir ülkede yapılan Uluslararası Felsefe Olimpiyatları'nın (IPO) beş kurucu üyesinden biridir. Türkiye Felsefe Kurumu önderliğinde, 1996'da İstanbul'da IV., 2007'de Antalya'da XV. IPO'yu düzenledi. 1997 yılından bu yana her yıl Türkiye Felsefe Olimpiyatları (TFO) çalışmalarında yer almaktadır. Liselerde Felsefe Kulüpleri'nin kurulmasına öncülük etti. 1994 yılından beri Türkiye Felsefe Kurumu Çocuklar İçin Felsefe Birimi Başkanlığı görevini yürütmektedir. Çocuklar için felsefe alanında *Küçük Prens Üzerine Düşünmek*, *Filozof Çocuk* ve *Bilgin Çocuk* adlı kitapları yayımlandı.

MEB, Sabancı Üniversitesi, Türk Eğitim Vakfı'nın birçok projesinde uzman eğitici olarak görev yaptı. Halen her yıl TFO düzenlemekte ve IPO'da ülkemizi temsil eden komite üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
I AKIL VE DÜŞÜNME	9
II GEREKÇELİ DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTME	22
III ELEŞTİREL DÜŞÜNME	34
IV BİLGİ VE İNANÇ	41
V FELSEFE VE FİLOZOFLAR	50
VI DOĞRULUK VE GERÇEKLİK	61
VII İNSANIN DEĞERİ	76
VIII İNSANIN DEĞERLERİ	83
IX İNSAN İLİŞKİLERİ	93
X ÖZGÜRLÜK	100
XI ÖLÇÜLÜLÜK	109
XII ÖZSEVERLİK-İNSANSEVERLİK	115
XIII TOKGÖZLÜLÜK	124
XIV İYİLİK VE KÖTÜLÜK	132
XV SORUMLULUK	144
XVI DOSTLUK	152
XVII GÜZEL VE ÇİRKİN	157

ÖNSÖZ

Bu kitap 9-12 yaş arasındaki çocuklarla felsefe çalışmaları yapmak için hazırlandı. Çocuk yazınının temel eserleri, masallar, efsaneler, bazı yazınsal metinler gözden geçirilerek temalar oluşturuldu. Bu temaları sorgulamaya uygun yazınsal metinlerden basit felsefi metinlere geçildi. Her bölüm yapılandırıcı eğitim anlayışına uygun biçimde işlenerek düzenlendi.

Çocuklarla felsefe yapmanın en kolay yolu görsel ve yazınsal metinlere eleştirel düşünme yöntemleriyle yönelmektir. Çocuklarla çalışırken sanatla felsefe arasında ilişki kurmak en elverişli yoldur. Böylelikle felsefe sorunları üzerinde tartışmaya kolaylıkla geçilebilir. Bu kitabın asıl amacı çocuklara felsefe öğretmek değildir; metinler aracılığıyla felsefi sorulara ilgi ve merak uyandırmak, eleştirel düşünmeye ve felsefe yapmaya elverişli bir zihinsel tutum kazandırmaya çalışmaktır.

Kitap boyunca yazar, okurla söyleşmekte, metinlere yaklaşım yöntemleri önermekte, okurdan sorgulamayı sürdürmesini, öğrendiklerini uygulamasını ve öz değerlendirme yapmasını talep etmektedir. Her konu üç bölümde işlenmektedir. “Ön Bilgi” bölümleri okurun konuya ilişkin bildiklerini ortaya çıkarması ve hazırlanmasını; “Okuyalım Tartışalım” bölümleri yazınsal ve felsefi metinler aracılığıyla konuya ilişkin yeni bilgiler edinmesini, “Birleştirme” bölümleri vardığı sonuçları derleyip toparlamasını, uygulamasını ve öğrendiklerine ilişkin öz değerlendirme yapmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Kitap bireysel olarak ya da düşünme eğitimi amacıyla bir grup öğrenciyle kullanılabilir. Kitabın grup çalışmalarında kullanılması grup üyelerinin her birinin tartışmalara katacağı zenginlik ve derinlik dolayısıyla özellikle önerilir. Çünkü felsefe; eleştirel okumayla, düşünerek, sorgulayarak, tartışmayı sürdürerek yapılır. Bu kitap, tartışmayı metinler arası çalışma aracılığıyla sürdürmeye çalışmaktadır.

Bu kitabın oluşmasında payları olduğu için çalışmaları ve düşünceleriyle beni etkileyen ve esin kaynağı olan, bilgilerini benimle paylaşan çok değerli dostlarıma teşekkür etmek isterim:

Hırvatistan'da animasyonlarla yaptığı çocuklar için felsefe çalışmalarından etkilendiğim arkadaşım Bruno Churko'ya;

Sabancı Üniversitesi'nin Eğitim Reformu Girişimi çerçevesinde yaptığı "Düşünen Sınıf İçin Öğretme ve Öğrenme Çalışmaları"na katılmamı sağladığı, eleştirel düşünme yöntemleri konusunda öğrettikleri için değerli dostum Prof. Dr. İpek Gürkaynak'a;

Okuma ve metin incelemeleri kitaplarıyla ufkumu açtığı ve bu kitabın düzenlenmesine ve düzeltmelerine bizzat emek harcadığı için dilbilimci ve edebiyatçı arkadaşım Oya Adalı'ya;

Büyük bir özenle resimleri çizen Fatih Aksular'a ve geri kalan her şey için titizlikle çalışan yayıncım Işık Tabar Genç'er'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Nuran Direk